

Sportovní trénink dětí

Literatura:

1. DOVALIL, J. a CHOUTKOVÁ, B.: Abeceda tréninku chlapců a děvčat. Olympia : Praha 1989.
2. ENGELTHALEOVÁ, Z. a kol.: Rozvíjíme pohybovou koordinaci dětí. Raabe : Praha 2019.
3. JEŘÁBEK, P.: Atletická příprava: děti a dorost. Grada : Praha 2008.
2. KRIŠTOFIČ, J.: Pohybová příprava dětí. Grada : Praha 2006.
3. PERIČ, T.: Hry ve sportovní přípravě dětí. Grada : Praha 2004.
4. PERIČ, T.: Sportovní příprava dětí. Grada : Praha 2004.
5. PERIČ, T.: Výběr sportovních talentů. Grada : Praha 2006.
7. VOLFOVÁ, H. a KOLOVSKÁ, I.: Předškoláci v pohybu 1-3. Grada : Praha 2008 – 2011.
8. ZUMR, T.: Kondiční příprava dětí a mládeže : Zásobník cviků s moderními pomůckami. Grada : Praha 2019

VĚKOVÉ A VÝVOJOVÉ ZÁKONITOSTI

DĚTI NEJSOU MALÍ DOSPĚLÍ

- jiná stavba těla
- jiná psychika
- jiné vnímání
- jiné sociální vztahy

TRÉNINK DĚTÍ MÁ JINÉ

- cíle
- prostředky
- metody

Hlavní úkoly sportovní přípravy dětí

- nepoškodit dítě - zdravý rozvoj dítěte: fyzická i psychická stránka
- vytvořit dobrý vztah ke sportu: radost, prožitek, emocionalita, spontánnost (doplňovat emoční nádrž)
- naučit základy sportu: „řemeslo – strom mistrovství ELM, ROOTS“ a vytvoření předpokladů pro pozdější výkon

Věkové zákonitosti

Charakteristiky dětství a adolescence

- intenzivní růst
- vývoj a dozrávání různých orgánů těla
- psychický vývoj
- pohybový rozvoj (výkonnost se přirozeně zvyšuje)

Dětský věk 6 - 15 let

- mladší školní věk (6-10 let)
- starší školní věk (11-15 let)

Mladší školní věk

- Období pohybového neklidu (6-7 let), nestálost, živost, děti neustále v pohybu, mají potřebu něco dělat
- Zlatý věk motoriky (8 až 10 let) nejsnadnější učení pohybových dovedností - stačí perfektní ukázka a učení probíhá v podstatě samo

Trenérský přístup:

- herní princip, prožitek, radost, pestrá činnost
- děti se podřizují autoritě, přejímají snadno názory druhých
- důležitý příklad trenéra - optimismus, elán, zájem
- hygiena, životospráva
- denní řád

Starší školní věk

- Do nástupu puberty (10-12 let), možné ještě snadné učení
- 12 až 14 let - výrazné omezení učení, zhoršená je hlavně kvalita

Trenérský přístup:

- sport - nejen hra, ale také povinnosti
- zájem o sport, ale není středem světa
- trenér - starší a zkušenější přítel, otevřený a chápající
- taktní, diskrétní, obtíže s nadhledem (přechodné, dané věkem)
- zasahovat, když přesáhnou určitou mez
- ne ironie, autoritativnost a mentorování
- osobní příklad!

Biologický a kalendářní věk

Kalendářní věk $\times$ biologický věk

Akcelerace:

biologický věk před kalendářním věkem

biologický stupeň vývoje je dál, než kolik je jedinci skutečně let

Retardace:

biologický věk zaostává za kalendářním věkem

z hlediska biologického vývoje mladší, než kolik je mu skutečně let

Existují specifické metody pro rozpoznání biologického věku.

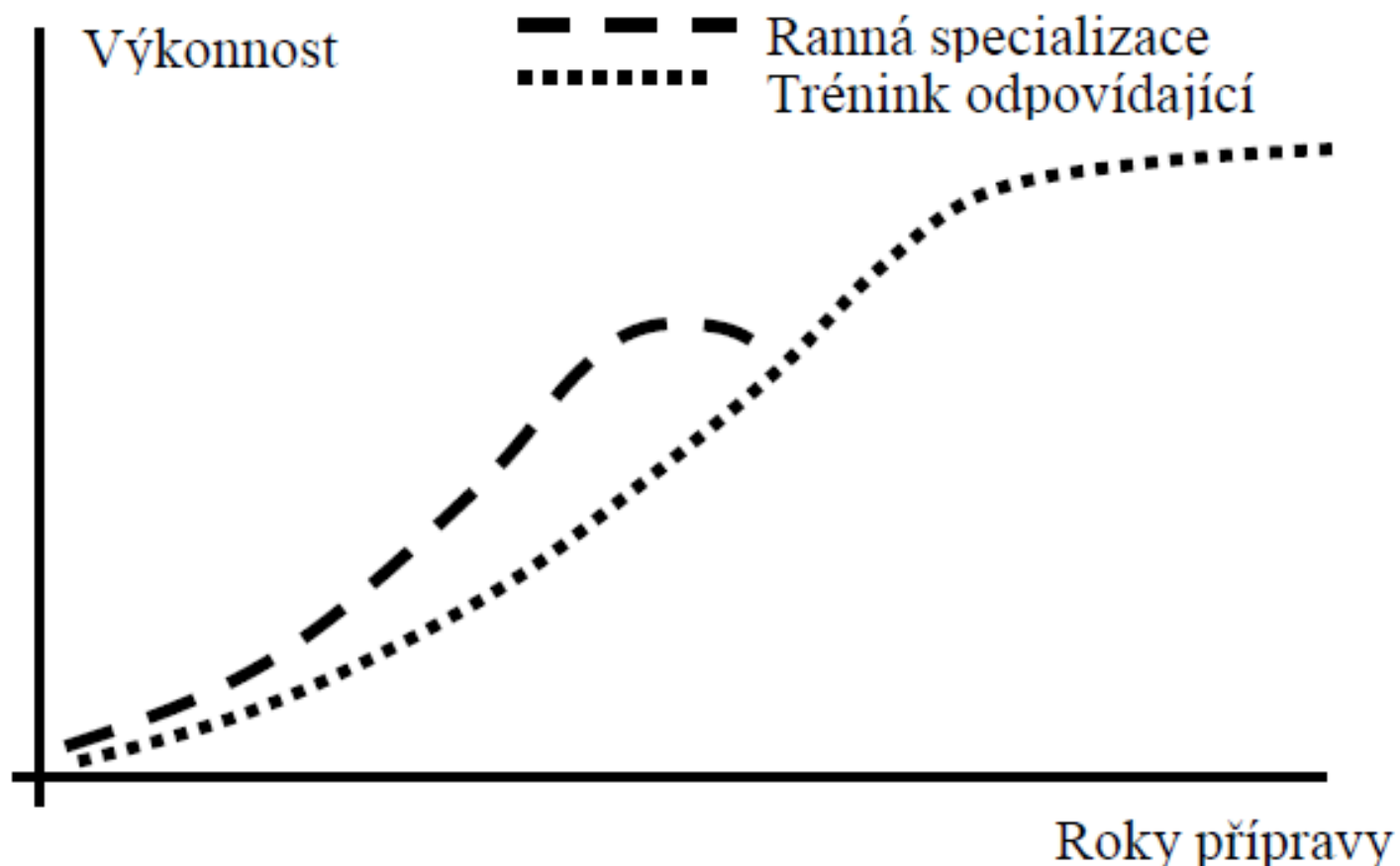

Senzitivní období

Pohybová schopnost	Senzitivní období														Nástup																																																													
Aerobní vytrvalost	Bar chart showing the sensitive periods for various physical abilities. The x-axis represents age from 6 to 19. The y-axis lists abilities categorized into 'Nástup' (Early, Middle, Late), 'Pozdní', and 'Nevyhraňný'. Sensitivity is indicated by black horizontal bars. <table border="1"><thead><tr><th>Ability</th><th>Category</th><th>Start Age</th><th>End Age</th></tr></thead><tbody><tr><td>Aerobní vytrvalost</td><td>Nevyhraňný</td><td>6</td><td>19</td></tr><tr><td>Rychlostně silová (anaerobní)</td><td>Pozdní</td><td>13</td><td>18</td></tr><tr><td>Statico silová (max.)</td><td>Pozdní</td><td>13</td><td>18</td></tr><tr><td>Silová vytrvalost</td><td>Pozdní</td><td>13</td><td>18</td></tr><tr><td>Prostorová orientace</td><td rowspan="4">Střední</td><td>9</td><td>12</td></tr><tr><td>Pohyblivost</td><td>7</td><td>15</td></tr><tr><td>Akční a běžecká rychlost</td><td>7</td><td>15</td></tr><tr><td>Rychlostně silová</td><td>7</td><td>15</td></tr><tr><td>Rovnováha</td><td>7</td><td>11</td></tr><tr><td>Kinestetická - Diferenciační</td><td rowspan="3">Raný</td><td>6</td><td>8</td></tr><tr><td>Reakční a frekvenční rychlost</td><td>6</td><td>11</td></tr><tr><td>Obratnostně koordinační</td><td>6</td><td>11</td></tr><tr><td>Věk:</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td></tr></tbody></table>														Ability	Category	Start Age	End Age	Aerobní vytrvalost	Nevyhraňný	6	19	Rychlostně silová (anaerobní)	Pozdní	13	18	Statico silová (max.)	Pozdní	13	18	Silová vytrvalost	Pozdní	13	18	Prostorová orientace	Střední	9	12	Pohyblivost	7	15	Akční a běžecká rychlost	7	15	Rychlostně silová	7	15	Rovnováha	7	11	Kinestetická - Diferenciační	Raný	6	8	Reakční a frekvenční rychlost	6	11	Obratnostně koordinační	6	11	Věk:	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	Nevyhraňný
Ability															Category	Start Age	End Age																																																											
Aerobní vytrvalost															Nevyhraňný	6	19																																																											
Rychlostně silová (anaerobní)															Pozdní	13	18																																																											
Statico silová (max.)	Pozdní	13	18																																																																									
Silová vytrvalost	Pozdní	13	18																																																																									
Prostorová orientace	Střední	9	12																																																																									
Pohyblivost		7	15																																																																									
Akční a běžecká rychlost		7	15																																																																									
Rychlostně silová		7	15																																																																									
Rovnováha	7	11																																																																										
Kinestetická - Diferenciační	Raný	6	8																																																																									
Reakční a frekvenční rychlost		6	11																																																																									
Obratnostně koordinační		6	11																																																																									
Věk:	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19																																																														
Rychlostně silová (anaerobní)	Pozdní																																																																											
Statico silová (max.)	Pozdní																																																																											
Silová vytrvalost	Pozdní																																																																											
Prostorová orientace	Střední																																																																											
Pohyblivost																																																																												
Akční a běžecká rychlost																																																																												
Rychlostně silová																																																																												
Rovnováha																																																																												
Kinestetická - Diferenciační	Raný																																																																											
Reakční a frekvenční rychlost																																																																												
Obratnostně koordinační																																																																												
Věk:	6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19																																																																											

Koncepce sportovního tréninku dětí

- koncepce brzké specializace
- koncepce tréninku přiměřeného věku

Koncepce tréninku odpovídající věku

- **Etapa seznamování se se sportem (minižáci)**

1-3 roky; cíl: získat děti pro sport; úkol: zdravý fyzický a psychický vývoji; rozvíjet: především koordinační schopnosti; intenzita: nízká; objem: postupně narůstá; tréninkový prostředek: hra.

- **Etapa základního tréninku (mladší žáci-žáci)**

2-4 roky; cíl: vytvořit stálý dobrý vztah dětí ke sportu a přijetí sportu jako součásti svého životního stylu; úkol: harmonický rozvoj, upevnění zdraví, přirozený tělesný a psychický rozvoji; rozvíjet: koordinační schopnosti, rychlost a dynamiky pohybu.

Poměr specifického a všeobecného tréninku: 20:80 % ve věku 11-12 let

50:50 % ve věku 14-15 let

- **Etapa specifického tréninku (kadeti-junioři)**

2-4 roky, cíl: Vysoká výkonnost je stále perspektivním cílem, soutěž není jen kritériem výkonnosti, ale prostředkem ke zlepšování výkonu; úkol: rozvíjet pohybové schopnosti s ohledem na potřebu specifické kondice (specifická síla, vytrvalost, rychlost); intenzita: větší množství specifických cvičení a prostředků, objevuje se již velká zátěž i s přibývajícím únavou a to i v různých soutěžních podmínkách; objem: prakticky každý den.

- **Etapa vrcholového tréninku (junioři – senioři)**

Cíl: dosáhnout maximální výkonnosti a udržet ji po dlouhou dobu; týká se pouze zlomku sportovců; po 19. roku sportovců; objem: velmi velký 300-330 dnů nebo 700-1500 hodin zátěže; maximálním zaměřením na specifickou zátěž.

Poměr specifického a všeobecného tréninku: 10-20 % všeobecné zátěže,
80-90 % specifické zátěže.

Positive Coaching Alliance (PCA)

BETTER ATHLETES, BETTER PEOPLE

- Váš odkaz jako trenéra
- Kouč s dvojím cílem
- Tři zásady koučování s dvojím cílem – STROM MISTROVSTVÍ „ELM“
  - úsilí, snaha (effort)
  - učení se (learning)
  - poučení se z chyb (bouncing back from mistakes)
- Plnění emoční nádrže svěřenců

- Úcta ke hře – „ROOTS“
  - úcta ke hře od kořenů (roots)
  - úcta k pravidlům (rules)
  - úcta k soupeřům (opponents)
  - úcta k rozhodčím (officials)
  - úcta ke spoluhráčům (teammates)
  - úcta sám k sobě (self)
- Trojí zlepšování hráčů
- Rodič a jeho poslání
- Vize mládežnického sportu

Nejčastější problémy spojené s tréninkem dětí

- Ne každý vrcholový sportovec může být kvalitním trenérem dětí
- Ne každý aktivní rodič může být kvalitním trenérem dětí
- Ambiciózní trenér
- Negativní vztah trenér-dítě jako sportovec
- Rodič jako sponzor v nejen kolektivních sportech
- Dítě jako nástroj plnění snů a tužeb jeho rodičů

Není prokázána přímá souvislost
mezi vysokou výkonností v dětství a
v dospělosti

DĚKUJI ZA POZORNOST!